

CAPUT V.

De autoritate Ecclesiæ in rebus ad Religionem pertinentibus.

HIC gravissimi momenti quæstiones sese offerunt expendendæ; prima, an aliquis sit in Ecclesia supremus et *infallibilis* controversiarum iudex; secunda, quis ille sit à Deo constitutus iudex; tertia, quænam esse debeat Pastorum unanimitas, ut Ecclesiæ iudicium sit ab omni errore liberum; quarta, utrùm Ecclesia dispersa sit *infallibilis*.

ARTICULUS PRIMUS.

An aliquis sit in Ecclesia supremus et infallibilis controversiarum iudex.

Quæstionem hanc solvent duæ sequentes propositiones.

PROPOSITIO I.

Aliquis est in Ecclesia supremus controversiarum Iudex.

Probatur 1°. Quia Deum non minorem in instituenda Ecclesia Christiana curam habuisse certum est, quàm in Judaica: siquidem majori eam amore prosequitur, et ampliora legi gratiæ, quàm legi servitutis privilegia remediaque efficaciora contulit, ut apud omnes Christianos in confesso est: atqui in Ecclesia Judaica supremus fuit controversiarum iudex. Id constat ex istis verbis: *Si difficile, et ambiguum apud te iudicium esse perspex-*

ris... inter causam et causam, lepram et lepram... surge, et ascende ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesque ad Sacerdotes Levitici generis, et ad iudicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis qui indicabunt tibi iudicii veritatem. (Deuteron. 17. v. 8 et 9.) Id etiam aperte colligitur ex isto Christi præcepto: *Super Cathedram Moysis sederunt Scribæ et Pharisei; omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite. (Matth. 23. v. 2 et 3.)*

2°. Illud profectò non fuit à Christo prætermisum, quod lumine naturali duce, ipsi Gentilium Legislatores, in formando Reipublicæ suæ regimine instituerunt: atqui apud Gentiles erant Pontifices constituti, tanquam Religionis interpretes, et earum quæ nascerentur difficultatum iudices. Tales instituit Numa Pompilius apud Romanos; Galli suos habuere Druidas, Assyrii et Babylonii Chaldeos, Persæ et Medi Magos.

3°. in omni Republica benè instituta, sunt iudices controversiarum, sine quibus nulla sperari potest pax et tranquillitas: atqui Ecclesia Christiana est Respublica quædam, à Deo constituta, et quidem eo fine, ut singula et omnia ejus membra sint *unus spiritus, cor unum*.

4°. Rationi accedit autoritas: sic enim præcipit Christus: *Dic Ecclesiæ; si autem Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus et Publicanus: (Matth. 18. 17.)* atqui Christus his verbis docet, quoddam esse in Ecclesia Tribunal, ac proinde iudicem aliquem, ad cuius autoritatem aliquandò confugiendum est.

5°. Deniquè Ecclesia, statim ab exordio, sese habuit, ut litium de rebus ad Religionem pertinentibus iudicem; si ergo munus usurpavit indèbitum, fatendum erit eam, vel ab incunabulis, et paucis post Christi ascensum annis, periisse: atqui Ecclesiam interire non posse demonstravimus; ergo, etc.

Solvuntur objecta.

Obj. 1°. De nova Lege sic prænuntiat Scriptura : *Ponam..... universos filios tuos doctos à Domino.* (*Isa. 54. v. 12. et 13.*) *Dabo legem meam in visceribus eorum, et in corde eorum scribam eam..... et non docebit ultra vir proximum suum, dicens : cognosce Dominum; omnes enim cognoscent me, à minimo eorum, usque ad maximum.* (*Jerem. cap. 31. v. 33 et 34.*) Unde sic : Ibi necessarius non est controversiarum iudex, ubi omnes docentur à Deo : atqui in lege nova omnes docentur à Deo ; ergo, etc.

Resp. Dist. maj. Ubi omnes docentur à Deo quid credendum sit, conc. maj. hoc est, interiorius moventur à Deo per gratiam ad credendum, et amandum Deum, neg. maj.

Porro objecti textus de sola interiori Spiritus gratia, ad fidem et amorem movente, accipiendi sunt : ibi enim utriusque legis discrimen statuitur, novaque supra veterem extollitur : atqui discrimen illud, ut norunt omnes, in eo stat quòd lex nova gratiam ad agendum subministret interiorius, cum lex vetus non nisi exteriorius quid boni agendum esset ostenderet. Jamverò illud gratiæ interioris donum, exteriorius Doctorum ministerium non excludit : apud eundem enim Jeremiam sic promittitur : *Dabo vobis Pastores, juxta cor meum, et pascent vos scientiâ et doctrinâ.* (*Cap. 3. 15.*) Nam interiori gratiâ Deus mentem illustrat, dum Pastores et Doctores exteriorius insonant verbum divinum prædicando. Si docentium Pastorum hic tolleretur ministerium, maximè quia ipsis solus Deus videtur subrogari : atqui hæc ratio nulla est, cum soleat Scriptura Deo tribuere quidquid faciunt Ecclesiæ Doctores, supposito, non excluso eorum ministerio, ut patet, tum ex Apostolo : *Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus ;* (*1. Cor. 3. 7.*)

tum ex Christo sic testante : *Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis.* (*Matth. 10. 20.*) Ratio est, quòd Pastores et Doctores se habeant, ut Dei instrumenta, quibus ipse ad operandum vim omnem subministrat.

Ista autem alia quæ opponuntur verba, non docebit vir proximum suum, etc. intelligi debent, ut satis indicat textus, de cognitione unius Dei, quæ per Evangelii prædicationem tam vulgaris futura erat, ut nemo opus haberet, id ex proximo suo discere ; quod contigisse videmus, everso scilicet Paganismo, qui omnibus in locis, si Judæam excipias, dominabatur : posita autem germanâ hæc expositione, evanescit difficultas. Hic enim quæstio non est de unius Dei cognitione ; sed de mysteriorum, fideique nostræ dogmatum notitiâ.

Obj. 2°. Prohibet Christus, ne alius præter eum vocetur magister : *Nec vocemini magistri ; quia Magister vester unus est, Christus ;* (*Matth. 23. 10.*) Ergo non alius, præter Christum docentem, agnoscendus est controversiarum iudex.

Resp. Dist. ant. Prohibet Christus ambitiosam hujus tituli affectationem, conc. ant. prohibet rem et officium, hoc nomine designata, neg. ant.

Eodem quippè modo Christus, magistri, ac patris, appellationem condemnat : de utroque enim simul loquitur : *Patrem nolite vocare vobis super terram : unus enim est Pater vester, qui in calis est.* (*Matth. 23. 9.*) Atqui non vetat Christus, ne eos qui nos genuerint, patres dicamus, quatenus patris nomen eum significat per quem, dante Deo, in lucem editi sumus ; sed prohibet duntaxat, ne affectu nimium carnali, immoderatum Deoque injuriosum honorem patribus nostris exhibeamus, quasi primaria essent per quam existimus causa ; ergo pariter non reprehendit, nisi vanam superbamque ambitionem, quâ

ita doctoris nomen usurparet aliquis, ut simul non agnosceret solum Deum per exterius Pastorum ministerium animos interius illustrare, voluntatemque movere, juxta illud Augustini: *Nolite putare quemquam aliquid discere ab homine: admonere possumus per strepitum vocis nostrae; sed si non sit intus, qui doceat, inanis fit strepitus noster.* (Tract. 3. in Epist. Joan. n. 13. tom. 3. Edit. Bened. col. 849.)

PROPOSITIO II.

Supremus ille controversiarum iudex à Deo in Ecclesia constitutus, debet esse infallibilis.

Probat. Illud necessarium est, quod si defuerit, interminatæ erunt fidei controversiæ, Deus omnibus fidelibus errorem præcipiet, firma et immutabilis non erit Ecclesiæ fides: atqui nisi controversiarum iudex, in Ecclesia à Deo constitutus, sit infallibilis, certa sunt tria hæc incommoda. 1°. Quidem interminatæ erunt controversiæ: neque enim eas dirimere potest sententia, quæ ipsa merito potest in controversiam adduci: atqui talis esset sententia iudicis in Ecclesia, si erroris periculo subjaceret. 2°. Deus errorem singulis fidelibus præcipiet, si fortè erronea sit hujusce iudicii sententia: Deus enim jubet fideles omnes, sese illius iudicis decretis sincerâ mente subijcere, quem ipse in Ecclesia instituit. 3°. Constans non erit Ecclesiæ fides: si enim fideles errorem detegant, in quem lapsus fuerit controversiarum iudex, statim abijcienda erit fides, quam ipsius definitioni adhærendo priùs profitebantur; ergo Ecclesia variis variis temporibus admittet fidei professiones: ac proinde non erit in sua fide immobilis; ergo, etc.

Dices: Etiam si iudex secularis non sit infallibilis, non tamen interminatæ sunt de rebus temporalibus lites; ergo pariter, quamvis iudex in

Ecclesia constitutus, non esset infallibilis, non idèò perpetuæ essent de rebus spiritualibus controversiæ.

Resp. Neg. conseq. et parit. Ratio disparitatis est, quòd autoritas temporalis in dirimendis litibus ad eum finem spectet, ut pax externa servetur: atqui ad retinendam pacem externam, non requiritur ut iudex secularis in definiendis litibus sit infallibilis; at satis est, ut litigantes eam sententiam cogantur exequi, quam pronuntiavit iudex, sive certi sint rectè iudicatum esse, sive eà de re dubitent: præterea non tenentur litigantes firmâ fide credere, iudicem temporalem nullo modo errasse: unitas autem fidei finis est præcipuus, ad quem spectat autoritas spiritualis in dirimendis controversiis de Religione exortis; ad fidei verò unitatem non satis est, ut cogantur fideles iudiciis ab autoritate spirituali prodeuntibus, utcumque exterius adhærere; sed necesse est, ut omninò certi sint rectè iudicatum esse: unitas enim fidei in omnibus fidelibus stare nequit, nisi interius totâque mente iis adhærere, quæ credenda proponit iudex spiritualis: atqui fideles adduci non poterunt, ut firmum alicui iudicio præbeant assensum, nisi persuasum habeant, iudicem non errasse; si verò iudex ille non sit infallibilis, semper dubitare poterunt fideles, an erraverit: id minimè inficiantur Protestantes: *Un Chrétien, inquit Boullier, ne peut soumettre sa conscience aux décisions d'une autorité qu'il ne croit pas infaillible.* (Pyrrhonisme de l'Eglise Romaine, pag. 22.) Ergo postulat unitas fidei, ut controversiarum iudex in Ecclesia constitutus, sit infallibilis.

ARTICULUS II.

Quinam sit ille infallibilis Judex controversiarum ad Religionem pertinentium.

Ea sunt vulgaria Protestantium de controversiarum judice placita : 1°. Nulli hominum generi Deus privilegium non errandi illigavit ; errori igitur obnoxia sunt Pastorum decreta, sive congregati sint, sive dispersi. Idcirco ; priusquam iis adhæreant Fideles, diligenter expendere debent, an verbo Dei congruant ; si verò post accuratum examen congruere non videantur, credenda non sunt, sed potius abjicienda.

2°. Scriptura sacra, non autem Traditio, certa est fidei regula : nam sola Scriptura est verbum Dei, qui verax est ; Traditio autem est verbum hominis, qui mendax est.

3°. Qui Scripturam consulunt, illius divinitatem cognoscere, sensumque intelligere debent ; hæc autem duo, adjuvante Dei gratiâ, assequi possunt : vel enim docti sunt, vel indocti, et articuli qui in Scripturis continentur, vel sunt *fundamentales*, id est, ad salutem comparandam necessarii, vel non : porrò, inquit, in rebus ad salutem necessariis Scriptura clara est, et sese cui-libet leviter attendenti manifestam facit ; imperiti igitur et simplices, illustrante Dei gratiâ, facile possunt in articulis necessariis Scripturæ sensum deprehendere ; periti autem, præter illud idem subsidium, quod pro articulis necessariis habent, possunt criticæ regulas adhibendo, aliorum textuum, qui articulos minimè *fundamentales* continent, sensum dignoscere.

4°. Gratia affulgens, cujus ope articuli ad salutem necessarii facile in Scriptura deprehenduntur, vocatur à Ministro *Claude*, *radius Spiritus Sancti*,

à *Jurieu* autem, *sensus, gustus interior*, quo statim apprehenditur, quidquid ad salutem necessarium Scriptura complectitur. Hæc Ministrorum *Jurieu* et *Claude*, aliorumque Protestantium commenta exponuntur, simul et refelluntur in Libris exquisitis, quorum ii sunt tituli, *Histoire des variations ; (Tom. 2. lib. 15.) Préjugés légitimes contre les Calvinistes ; (Cap. 14. et sequentib.) Prétendus Réformés, convaincus de Schisme, (Lib. 1. cap. 5.)*

Theologi verò Catholici docent ; 1°. non examinis, sed autoritatis viam tutissimam esse, simul et fidelibus omnibus accommodatam, ut in Tractatu de Religione probatum fuit ; 2°. verbum Dei non in Scripturis tantum, sed etiam in Traditione contineri, et proinde æqualem esse utriusque autoritatem, quod supra demonstravimus ; 3°. Scripturam esse quidem legem fideique regulam, sed mutam, quæ judice et interprete indiget ; 4°. hunc interpretem et judicem, nec esse spiritum privatum, sive, ut opinantur Protestantes, Spiritum Dei qui privatis hominibus inest ; nec radium Spiritus, ut fingit *D. Claude* ; nec interiorem conscientie gustum, ut committitur *Jurieu* ; sed Ecclesiam, quæ per suos Præpositos, de controversiis ad fidem et mores pertinentibus, sine ullo errandi periculo, judicat. His prænotatis, sit.

PROPOSITIO I.

Scriptura sacra non est supremus et infallibilis controversiarum judex ; ut volunt Protestantes.

Probatur 1°. Illud non est supremus controversiarum judex, quod propter suam obscuritatem, indiget interprete à se distincto : atqui Scriptura propter, etc. Eam enim obscuram esse constat, tum ex innumeris illis interpretationibus

quas Catholici et Hæretici excogitarunt; tum ex-
agendi ratione Pseudo-Reformatorem, qui ad
dirimendas de fide et moribus lites, Synodos con-
gregare non semel coacti sunt; tum ex beato Pe-
tro, qui de Epistolis Pauli ait: *In quibus sunt
quædam difficilia intellectu, quæ indocti et instabi-
les depravant, sicut et ceteras Scripturas, ad
suam ipsorum perditionem.* (2. Petr. 3. 16.)

2°. Regula muta et silens necessariò distingui-
tur à iudice: hinc in qualibet Republicâ, aliud
est lex, aliud Magistratus: atqui hæc duo con-
fundit opinio quam impugnamus. Et verò, si duo
de sensu legis litigent, ut in omnibus ferè de
Religione controversiis evenit, quis iudex stabit?
Scriptura? At de ipsius sensu disputatur, nec po-
test se ipsam exponere, utpotè muta; necesse est
igitur, ut alius sit iudex loquens, qui verum re-
gulæ sensum assignet, litemque componat.

2°. Supremus controversiarum iudex talis esse
debet, ut non unam, aut alteram de fide dispu-
tationem definire possit, sed omnes: atqui Scriptura
non sufficit ad omnes dirimendas de fide concer-
tationes; multa sunt enim quæ ad fidem pertinent,
nec tamen in Scripturis continentur; nullibi v. g.
scriptum est, valere Baptismi Sacramentum ab
Hæreticis collatum. *Sunt multa*, ait Augustinus,
*quæ universa tenet Ecclesia, et ob hoc ab Apostolis
præcepta bene creduntur, quamquam scripta non
reperiuntur.* (Lib. 5. de Baptismo, cap. 23. tom. 9.
Edit. Bened. col. 156.)

4°. Tandem perpetua Ecclesiæ consuetudo
alium, præter Scripturam, iudicem adhibendi
in omnibus controversiis, sola Calvinianum com-
mentum satis profligat.

Solvuntur objecta.

Obj. 1°. Scriptura sacra per se clara est: dicitur
enim *Præceptum Domini lucidum, illuminans ocu-
los; lucerna pedibus meis verbum tuum;* (Psal. 18.

et 118.) ergo inutilis est alius controversiarum
iudex infallibilis.

Resp. Dist. ant. Clara est in quibusdam, conc.
in omnibus, neg. ant.

Et verò, si adeò clara sit Scriptura, cur huc
usque cum Lutheranis de illius sensu genuino, in
multis consentire non potuerunt Calvinii sectato-
res? Cur octoginta interpretationes illorum verbo-
rum, *hoc est corpus meum*, excogitarunt Novato-
res? Cur omnes Hæretici suis erroribus, licet sæ-
pius oppositis, præsidium in Scriptura quærunt,
et ad ipsam provocant? Certè nemo dixerit le-
gem, quam suam esse contendunt omnes litigan-
tes, claram esse et perspicuam: nec obstant ob-
jecti textus; tum quia de omnibus Scripturis non
accipiuntur, sed tantùm de præceptis dominicis,
quæ clara sunt et manifesta; tum quia Scripturæ
dicuntur *lucerna*, non quòd facile semper intelli-
gantur, cum earum intelligentiam postulet ipse-
met Psalter Regius: *Da mihi intellectum, et scruta-
bor legem tuam: revela oculos meos, et conside-
rabo mirabilia de lege tua;* (Psal. 118.) sed
quòd intellectæ cum fuerint, animum illustrent
et dirigant.

Obj. 2°. Is docet Scripturas supremum esse
controversiarum iudicem, qui Judæos ad eas pro-
vocat; atqui Christus Judæos ad Scripturas sic
provocat: *Scrutimini Scripturas . . . illa sunt quæ
testimonium perhibent de me;* (Joan. 5. 39.)
ergo, etc.

Resp. Dist. maj. Qui provocat ad Scripturas,
quoad omnes controversias, et secluso quolibet
alio testimonio, conc. maj. secus, neg. maj.

1°. Itaque de una tantùm quæstione hic agitur,
ntrum scilicet Christus sit Filius Dei, idque ait
Scripturis indicari, quamquam non ita clarè, ut
nullà opus sit diligentia: hac enim voce, *scruta-
mini*, significat non sine aliquo labore, myste-
rium illud è Scripturis sacris erui: jamverò contro-

versiarum iudex debet clarè et apertè loqui, ut possit ab omnibus intelligi; non autem à solis doctis, quales erant Pharisei, quos solos hic Christus alloquitur; debet, non de una aut altera, sed de omni fidei controversia certò judicare. Præterea, ut fides certa sit et immobilis, autoritate infallibili, tanquam fundamento, nitatur necesse est: porro, quantacunque scientiâ ingenique sagacitate aliquis possit, errori tamen obnoxius est, ac proinde in dijudicando textuum sensu errare potest; nunquam igitur à propria et privata Scripturarum interpretatione; eam fidei firmitatem obtinebit, quæ omnem excludat dubitationem.

2°. Christus non solius Scripturæ, sed triplici alio testimonio, probat se filium Dei esse; scilicet Joannis Baptistæ, miraculorum quæ operabatur, et Dei Patris clarâ voce testantis hunc suum esse Filium bene dilectum, ut constat ex versiculis præcedentibus; non ita ergo remittuntur Pharisei ad Scripturas, ut eas, secluso quolibet alio testimonio, ex privato suo sensu intelligant.

Obj. 3°. Sacris in Codicibus Scriptura exhibetur ut supremus controversiarum iudex: sicut enim de Beroensibus narratur: *Susceperunt verbum cum omni aviditate, quotidie scrutantes Scripturas, sicut ita se haberent, ut dixerat Paulus. (Act. 17. 11.)* Quâ de re eos non reprehendit Apostolus; ergo, etc.

Resp. Neg. ant. Ad cujus probationem dico Beroenses Scripturas interrogasse, ut expenderent an Prophetarum vaticinia iis consentirent testimoniis, quibus utebatur Paulus, ipsis de morte et resurrectione Christi verba faciens; hoc unum autem inde sequitur, nempe Prophetarum oracula circa Messiam, saltem post eventum, satis esse clara, ut ex iis veritas Christianæ Religionis demonstrari possit, quod perlibenter fatemur: sed

numquid inde colligi potest, eandem esse ceteris in partibus perspicuitatem Scripturarum, ut omnes fidei controversias dirimere possit? Minimè profectò; nam, ut ait sanctus Ambrosius, *Mare est Scriptura divina, habens in se sensus profundos. (Ep. 2. ad Constantium. n. 3. Edit. Ben.)* Undè Augustinus sic modestè fatetur: *In ipsis sanctis Scripturis multò nescio plura, quàm scio. (Epist. 55. Edit. Bened. cap. 21. n. 38.)*

PROPOSITIO II.

Privatus cujusque spiritus non potest esse supremus controversiarum iudex.

Probatur 1°. Iudex eâ polleat autoritate necesse est, quâ possit partes litigantes compellere, ad suæ sententiæ obtemperandum: alioqui nullus esset unquam disputationis finis, nec Christus Ecclesiæ suæ, quam proprio sanguine acquisivit, satis providisset: atqui nullus privatus talem habet autoritatem, nec potest alteri imperare, ut eum tanquam iudicem audiat, ipsiusque iudicio stet. 2°. Christus noluit eum esse controversiarum iudicem, qui nedum Ecclesiæ pacem et unitatem stabiliret, discordiarum è contrario fomes esset perpetuus: atqui spiritus privatus patentissimam dissensionibus viam aperiret: cum sit varius in variis hominibus, quisque ad libitum fidei dogmata sibi effingeret; tot essent Religiones, quot capita; anceps et dubius semper hæreret Fidei animus: spiritus ille privatus, Lutero, v. g. suggestit aliquos è Canone Ecclesiastico libros expungendos esse, quos tamen admittendos esse Calvino persuasit: Lutero etiam dictavit hæc verba, *hoc est corpus meum, de reali corporis Christi presentia in Eucharistia intelligenda esse; contrariam autem interpretationem in Calvini mentem iniecit; ergo, etc.*

Nec confugas, ut D. Claude, ad radium Spiritus Dei, vel ad interiorem veritatis gustum, ut Jurieu: uterque enim prædictis subjacet incommodis; quot scilicet inde nascentur errores oppositi! quot opinionum commenta secum pugnantia! quanta erit animorum discordia! Fanaticus quisque, ut suis placitis auctoritatem conciliet, lucidum Spiritus divini radium sibi affulgere pertinaciter affirmabit, suamque animam interno veritatis gustu affici: quis autem illum mendacii convincere poterit? Latent enim in anima radius ille Spiritus, et animæ gustus, per quos volunt genuinos Scripturarum sensus dignosci Claude et Jurieu. Et verò splendidum illum Spiritus divini radium, istumque veritatis gustum, vel suis antesignanis Luthero et Calvino tribuere debent Protestantes, vel omnibus denegabunt; atqui tamen in pluribus circa fidem dissentiunt Lutherus et Calvinus; quis autem Spiritum Sanctum secum pugnare dixerit. Ad eos igitur, qui spiritum privatum, tanquam supremum controversiarum judicem, agnoscunt, pertinent ista Prophetæ verba: *Væ Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, et nihil vident . . . divinam mendaciam, dicentes: ait Dominus . . . cum ego non sim locutus.* (Ezech. 13. v. 3. et seq.)

Obj. 1°. Sic hortatur Apostolus: *Non necesse habetis ut aliquis doceat vos: sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus, et verum est . . . et sicut docuit vos, manere in eo;* (1. Joan. 2. 27.) Ergo Deus solus per internam unctionem, non verò per hominum ministerium fideles docet.

Resp. Neg. conseq. Hæc Apostoli verba temere profecto nobis obijciunt Protestantes. Si enim ad litteram accipiantur, ipsis non minùs nocent, quàm Catholicis. Indè nimirum sequeretur rejiciendos esse ipsorum Ministros, utpotè inutiles. ^{et} ^{ist} ^{is} ^{ta} ^{verò} ^{est} ^{Apostoli} ^{mens}, ut fideles deterreat ab audiendis quibusdam seductoribus, qui falsam

ipsis doctrinam obtrudebant. *Hæc scripsit vobis, inquit, de his qui seducunt vos.* (Ibid. v. 26.) Sic ergo eos admonet: vos, quorum mentibus interior divinæ gratiæ unctio Christi doctrinam inseruit, in ea firmi state, nec falsis Doctoribus aurem accommodetis: neque enim necesse est ut aliquis vobis aliam ingerat doctrinam. Quo sanè hortamento documenta Pastorum non excludit Apostolus: alioqui secum ipse pugnaret, cum ad erudiendos fideles suam Epistolam scripsisset.

Denique his aliisve similibus locis significant Auctores sacri, ipsum esse Deum qui interiori gratiâ mentem illustret, voluntatemque ad credendum moveat; alioqui Doctores et Pastores nequicquam auribus nostris exterius insonare.

Obj. 2°. Ita docet Apostolus: *Animalis homo non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei . . . spiritualis autem judicat omnia.* (1. Cor. cap. 2. v. 14 et 15.)

Ergo Fidelis quilibet à Spiritu edoctus, supremus est controversiarum judex.

Resp. Neg. conseq. Objectus enim Apostoli textus Protestantium causam nihil jurat: nam 1°. privatum quemlibet Fidelem, controversiarum fidei judicem constituunt: atqui de fidelibus quibuslibet non loquitur Apostolus; sed de spiritualibus, quos versiculo sexto dixerat perfectos, qui mentem habent in divinis exercitatem, utpotè in vita spirituali jam adulti et proveci: Fideles enim hujusmodi sequenti capite iis opponit, qui sunt fidei rudes, et in doctrina Christi, quasi infantiles: *Non potui, inquit, vobis loqui quasi spiritualibus, sed . . . tanquam parvulis in Christo.* (Ibid. cap. 3. v. 1.) qui scilicet cognoscendis, et ut par est, intelligendis alioribus mysteriis adhuc sunt impares. 2°. Loco verbi *judicat*, quod in Vulgatâ reperitur, textus Græcus habet, *discernit*: atqui aliud est res divinas facilius percipere et discernere, et aliud supremum esse fidei controversiarum judicem; quemadmodum in Advocatis, aliud

est, ob juris peritiam et exercitationem, res difficiles melius intropiscere, et expendere, et aliud dirimendarum litium juridicam habere potestatem.

PROPOSITIO III.

Ecclesia supremus et infallibilis est controversiarum ad fidem pertinentium Judex.

Probatur 1°. ex Scripturis: *Tu es Petrus, inquit Christus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ Inferi non prævalebunt adversus eam.* (*Matth. 16. 18.*) Atqui portæ Inferi adversus Ecclesiam prævalerent, si in his quæ ad fidem pertinent, erraret; ergo, etc. *Ecclesia Dei vivi, inquit Apostolus, columna et firmamentum veritatis:* (*1. Tim. 3. 15.*) atqui tam nobilibus titulis immerito gloriaretur Ecclesia, si in fidei controversiis erroris periculo subjaceret; ergo, etc. *Si Ecclesiam non audierit, ait Christus, sit tibi sicut Ethnicus et Publicanus;* (*Matth. 18.*) in excommunicationis igitur pœnam incurrit, quisquis Ecclesiam non audierit: atqui absurdum est, Fideles sub pœna omnium gravissima teneri iudicio erroribus obnoxio immobiliter stare; ergo, etc.

Prob. 2°. ex Patribus: Sanctus Irenæus, *Non oportet, inquit, apud alios quærere veritatem, quam facile est ab Ecclesia sumere:* (*Lib. 3. de Hæres. cap. 4. n. 1.*) atqui si possit Ecclesia circa fidem errare, tam facile erit errorem ab Ecclesia accipere, quam veritatem: ergo persuasum habuit Irenæus eam esse infallibilem. Sanctus Augustinus: *Scripturarum à nobis tenetur veritas, cum hoc facimus, quod universæ jam placuit Ecclesiæ, quam ipsarum Scripturarum commendat autoritas; ut, quoniam sancta Ecclesia fallere non potest, quisquis falli metuit hujus obscuritate quæstionis (de Baptismo ab Hæreticis dato) eandem Ecclesiam de illa con-*

sulat, quam sine ulla ambiguitate sancta Scriptura demonstrat. (*Lib. 1. contra Cresconium. cap. 33. n. 39.*) Atqui Ecclesia in dijudicandis fidei quæstionibus errare si possit, ne ab eafallatur metuere debet, quisquis eam consulit. Ab aliis Patrum testimoniis referendis abstinemus, quia ea proferendi recurret occasio.

Prob. 3°. Ecclesia, vel à primis seculis, quo tempore eam veram esse Christi Ecclesiam nemo negaverit, in omnibus circa fidem exortis disputationibus, post definitionem suam nemini dubitationem permisit; sed ab omnibus suis membris, sub pœna anathematis, exegit ut firmiter suis Decretis adhererent. Eodem modo nunc se gerit Ecclesia Catholico-Romana, quam veram esse Christi Ecclesiam ostendimus: semper igitur credidit Ecclesia, sibi datum esse non errandi privilegium: vel enim id persuasum habuit, vel crudelitatis et injustitiæ erit accusanda: nihil quippè crudelius, et injustum magis esse potest, quam, propositâ anathematis pœna, exigere ut fideles definitionibus errori obnoxiiis firmissimo adhæreant assensu: atqui vera Ecclesia crudelitatis et injustitiæ, in sua constanti perpetuaque consuetudine, argui non potest; ergo semper credidit Ecclesia, indefiniendis fidei controversiis falli se non posse: atqui illud non potuit constanter credere, quin verè sit infallibilis; alioqui semper errasset vera Christi Ecclesia; quod absurdum est; ergo etc.

Prob. 4°. ex agendi ratione Calvinistarum. Adeò constans est Christianorum de Ecclesiæ autoritate, doctrina et persuasio, ut eam, saltem factis, confirmet Calvinistæ: namque, ut observat Bossuet in lib. cui titulus; *Conférence avec M. Claude*, in sua disciplina decernunt, ut exortæ de doctrina controversiæ deferantur 1°. ad consistorium, quod ex ministris et senioribus componitur; 2°. ad colloquium à ministris loci et viciniæ habitum; 3°. ad Synodum provincialem; 4°. ad

Synodum nationalem, eâ lege omnibus impositâ, ut qui illius decretis obsequi noluerint, ab Ecclesia ejiciantur; quâ pœna animadversum est in Arminianos, qui cùm Synodi Dordracenæ decretis anno 1618 reluctarentur, damnati sunt et communione privati.

Solvuntur objecta.

Objicies 1°. Si Deus Ecclesiam, tanquam supremum et infallibilem fidei judicem instituisset, maximè quia nulla esset via simplicibus magis accommodata ad veritatem assequendam, quàm autoritas: atqui illud falsum est; ergo, etc.

Resp. Neg. min. Ex omnium enim Christianorum consensu, Deus aliquam obtinendæ fidei viam instituit rudius attemperatam; duæ verò tantùm sũnt viæ, quibus ad fidem perveniant, scilicet vel autoritas, vel discussio dogmatum: alterutra proindè simplicibus apta sit necesse est; talis porrò censenda est, quæ facilior: atqui longe facilior est autoritatis viâ, quàm inquisitionis: impossibile enim est plerisque hominibus, ex sola Scriptura, ut volunt Protestantes, seclusâ autoritate, veritatem propriâ industriâ certò deducere; hoc quippè nemo potest assequi, nisi libros canonicos et divinos ab apocryphis discernat, legitimas interpretationes à falsis, loca metaphoricè intelligenda, ab iis quæ ad litteram sunt accipienda: atqui hæc tria viris eruditis sunt admodum difficilia, simplicitus autem et imperitis impossibilia; contra verò, ut nemo nescit, autoritati credere magnum compendium, nullusque labor est; ergo viâ autoritatis longè facilius et tutius ad fidei cognitionem perducit, quàm viâ examinis: ac proindè vel simplicibus accommodata censi debet, vel nulla hujusmodi est.

Inst. Ut noverint imperiti autoritati adhærendum esse, ipsis multa sunt expendenda. Excutiant, v. g. necesse est, quis sit genuinus Scripturæ sensus iis

in locis, ex quibus deducitur infallibilis Ecclesiæ autoritas: atqui illud simplicibus impervi in est; ergo cognoscere non possunt autoritati standum esse.

Resp. 1°. Neg. maj. Ut enim simplices certò possint cognoscere, se in rebus fidei, non proprio examine, sed autoritate Ecclesiæ ducendo esse, iis minimè necesse est, ea Scripturæ loca expendere, quibus hæc autoritas adstruitur; sed illud possunt assequi, 1°. ex antiquissima consuetudine Ecclesiæ, ut patet ex probatione tertia; 2°. ex fide et usu Romanæ Ecclesiæ, quam veram esse Christi Ecclesiam, vel solâ ratione detegere possunt, ex notis scilicet quas descripsimus; 3°. ita apud se ratiocinando; Deus vult ut simplices ad salutem per fidem perveniant; atqui mihi conscius sum, me non posse quæ necessaria sint fidei dogmata, proprio examine cognoscere, et omnes imperiti idem sentiunt; ergo autoritati standum est.

Resp. 2°. Neg. min. Homini enim Christiano, quàmvis simplici, non tam difficile est quàm fingunt Protestantes, infallibilem Ecclesiæ autoritatem in Scripturis deprehendere; siquidem Scripturæ loca, quæ promissiones Ecclesiæ factas continent, ab omnibus Christianis admittuntur, et sensum habent obvium et facilem, ut duobus hæc de re pastoralibus documentis demonstravit Illustrissimus Bossuet. Præterea quò magis ostenditur simplices non posse unum, aut alterum articulum expendere, eò certius est ab iis postulare prudentiam, ut autoritate duci se patiantur, et Ecclesiæ credant.

Obj. 2°. Illud ad dirimendas fidei controversias Christus non instituit, quod Deo injuriosum est: atqui talis est autoritas Ecclesiæ, qualem admittimus: indè enim sequeretur 1°. Deum obscure locutum esse, cùm tamen nemo sapiens verba faciat, nisi ut intelligatur: nam ideò asserimus non suf-

ficere Scripturam ad dirimendas fidei controversias, sed requiri auctoritatem Ecclesiæ, quia Deus in Scripturis obscure locutus est. 2°. Sequitur Ecclesiam, quæ est hominum societas, esse supra Scripturam, quæ est verbum Dei: Ecclesia enim de Scriptura judicat, ac proinde ipsa superior est: atqui hæc omnia sunt Deo injuriosa, ergo, etc.

Resp. Neg. min. Illud sanè Deo non est injuriosum, quod ejus bonitati et providentiæ valde congruit: atqui ita se habet Ecclesiæ auctoritas, qualem descripsimus: Deus enim, ut summè bonus et providus, eam instituisse viam meritò creditur, sine qua simplices ad fidem pervenire nequeunt; sine qua stare non potest Ecclesiæ unitas; sine qua tot ferè essent Religiones, quot capita: atqui sine auctoritate Ecclesiæ, nec simplices, etc. ut jam probavimus; ergo, etc.

Quod spectat ad primam probationem, disting. Ex nostra doctrina sequitur, Deum obscure locutum esse, in quibusdam tantùm, ita ut interpretationem dederit tutissimum, conced. sequitur Deum obscure locutum esse in omnibus, et ita ut nullus fuerit verbi divini interpres, nego.

Nemo quidem sapiens verba facit, nisi ut intelligatur, saltem accedente interprete; ac proinde ille Deo esset injuriosus, qui contenderet eum in omnibus obscure locutum, et nullum esse interpretem, qui ipsius verba exponere possit: atquidùm Catholicis ex Scripturæ obscuritate concludunt, Ecclesiam institutam esse à Deo controversiarum judicem, non ideò volunt Scripturam in omnibus obscuram esse; aliundè docent difficiliora quædam Scripturæ loca manifesta fieri, accedente Ecclesiæ interpretatione; ergo nullam hac in parte Deo injuriam faciunt.

Ad secundam probationem disting. Ecclesia judicat de Scriptura, id est, discernit et proponit Scripturæ sensum, conc. id est, declarat vera vel falsa esse quæ docet Scriptura, neg.

Reipsa quidem si judicaret Ecclesia utrùm verasint

an falsa, quæ in Scriptura continentur, supra eam quodammodo constitueretur; minimè verò, si genuinum tantummodo Scripturæ sensum proponat: numquid enim judicem supra legem positum esse dixeris, quia legis sensum exponit? Numquid Senatus supra Regem evehitur, quia edicti regii sensum aperit? Porro explanat quidem Ecclesia Scripturæ sensum, sed ab illius judicio non pendet eorum veritas, quæ in Scripturis exprimentur.

Inst. Ecclesia non potest esse fidei judex, quin supra fidem sit: judex enim supra eos constituitur, quos judicat: atqui absurdum est dicere Ecclesiam esse supra fidem; ergo, etc.

Resp. Neg. maj. Ex eo quod enim Ecclesia sit fidei judex, sequitur quidem ipsam esse supra fideles positam, non verò supra fidem; sicut judex secularis est quidem litigantibus superior, sed non supra legem. Ratio est, quod Ecclesia juxta fidei regulam, definire teneatur, quemadmodum judex secularis, juxta Principis legem, debet pronuntiare.

Obj. 3°. Si Ecclesia, tanquam controversiarum judex, à Christianis audienda sit, pari jure Synagoga à Judæis audienda erat; qui proinde, citra peccatum, potuerunt Christum rejicere, à Synagoga rejectum: atqui falsum consequens; ergo et antecedens.

Resp. Neg. sequelam majoris: Ideo enim nunc peccant Christiani, Ecclesiæ definitionibus reluctantando, quia resistunt majori auctoritati, quæ ad dirimendas fidei controversias à Deo instituta est: atqui contra Judæi Christum rejiciendo, spretà majori auctoritate, Synagogæ judicium secuti sunt, quæ à Deo judex Christi instituta non erat.

1°. Quidem spreverunt auctoritatem majorem; nempe auctoritatem Joannis Baptistæ, qui Christum Messiam tam egregiè commendaverat; spreverunt Prophetarum vaticinia, quæ in Christo impleta

sunt; spreverunt miracula Christi, ut Scribarum et Sacerdotum auctoritatem sequerentur ex quibus constabat Synagoga: atqui auctoritas tum Joannis Baptistæ, tum Prophetarum, tum miraculorum Christi, longè major fuit auctoritate Synagoga: hæc enim poterat tantum Moysis miracula opponere Christi miraculis: atqui id frustra et immerito tentasset. Frustrà quidem, quoniam Christi miracula longè splendidiora erant miraculis Moysis; immeritò etiam omnibus quippè notum erat Messiam à Moysè et Prophetis fuisse prænuntiatum; ergo Christus cum diceret se eum Messiam esse, quem Moyses et Prophetæ prædixerant, non ideò contradicebat Legi et Prophetis; non erat igitur, cur miraculis Christi opponeret miracula Moysis, nisi supponendo, quod in quæstionæ erat, Christum scilicet non esse Messiam à Moysè et Prophetis prænuntiatum.

2°. Auctoritas Synagoga à Deo non instituta erat, ut de Christo judicaret; nam Christus asserebat, stupendisque suis operibus probaverat se Messiam ipsum, et Prophetam esse: atqui Prophetarum ministerium ab auctoritate Synagoga non pendeat; siquidem ad reprimendam ipsius pravitatem interdum à Deo mittebantur: multò minùs debuit Synagoga de Christo pronuntiare, quatenus Messiam se profitebatur et apertè demonstrabat: nam prædixerant Prophetæ, Messiam à Synagoga reprobandum esse; ergo cum tunc de Messia ageretur, vanum omnino fuit iudicium adversus Christum à Synagoga latum.

Inst. Ipsa Christi auctoritas in controversiam veniebat. In eo quippè sita erat disceptatio, an Christus esset Messias, utrum in ipso suum Prophetiæ effectum habuissent; ergo per Christi auctoritatem dirimi non poterat quæstio tunc agitata; at suo quisque privato iudicio stare debuit. Ita Pseudo-Minister *Claude* in percelebri collatione cum doctissimo *Bossuet*.

Resp. Dist. ant. Ipsa Christi auctoritas in controversiam veniebat, sed prorsus immeritò, conc. seclis, neg.

Quis Christianus dicere ausit quo tempore damnatus fuit Christus, meritò controversam fuisse ipsius auctoritatem, tot tantisque miraculis confirmatam? Summæ igitur huic auctoritati cedere debuit Synagoga.

Obj. 4°. Nos in circulo vitioso semper impeditos hære, cum infallibilem Ecclesiæ auctoritatem ex Scripturarum divinitate et veritate, Scripturarum verò divinitatem et veritatem ex infallibili Ecclesiæ auctoritate adstruimus. Tunc enim fit circulus vitiosus, cum propositiones duæ sese mutuò probant: atqui duæ istæ propositiones: *Ecclesia est infallibilis, Scripturæ divinæ sunt et veræ*, sese mutuò probant; nam si quæras à Theologo, cur Scripturam verbum Dei esse credât, respondebit, quia sic tradit Ecclesia, quæ errare non potest; si verò quæsieris, cur credat Ecclesiæ, tanquam iudici infallibili, reponet, quia Scriptura sacra docet Ecclesiam non falli posse, ipsique credendum esse; ergo illæ duæ propositiones sese mutuò probant, et in hoc situs est circulus vitiosus.

Resp. Inter eos qui auctoritatem Ecclesiæ impugnant, alios esse qui Scripturarum divinitatem et veritatem admittant, et alios qui negent. Si cum iis dimicandum sit, qui Scripturas, tanquam divinas venerantur, quales sunt Protestantes, cum auctoritatem Ecclesiæ ex Scripturis adversus eos probamus, non fit circulus vitiosus; sed argumentum *ad hominem*, ut aiunt Scholæ, id est, ab eorum principiis deductum: sic enim hujusmodi adversarios urgemus: Scripturas divinas esse et veras agnoscitis: atqui ex nonnullis Scripturarum locis constat. Ecclesiam in dirimendis fidei controversiis esse infallibilem, ut satis probat tum sensus obvius, tum omnium seculorum interpretatio; ergo infallibilem hanc Ecclesiæ auctoritatem

admittatis necesse est; quis autem dixerit argumentum hujusmodi, circulum esse vitiosum?

Ubi vero bellum cum iis gerimus qui, tum Scripturæ, tum Ecclesiæ autoritatem rejiciunt, tunc aliis pugnamus armis, soloque rectæ rationis subsidio utimur. Divinam scilicet sacrorum Codicum autoritatem et veritatem, non Ecclesiæ autoritate, sed eadem methodo demonstramus, quæ Virgilii, Tullii, etc. operum *authenticitas* et veritas probari solent; quod fieri posse ex Tractatu de Religione manifestum est. Præterea Pseudo-Reformati, quibuscum præsertim nobis est controversia, Scripturarum divinitatem et veritatem agnoscunt: atqui tamen non eam credunt ob infallibilem Ecclesiæ autoritatem, quam rejiciunt; ergo aliunde quàm ex autoritate Ecclesiæ deduci et probari potest Scripturarum divinitas aut veritas: deinde post stabilitam solâ ratione Scripturarum autoritatem, illas evolvimus, ibique certò deprehendimus Ecclesiæ promissum non errandi privilegium; sicque evanescit circulus ille vitiosus, tantoperè ab incredulis exprobratus.

Obj. 5°. Illa methodus anteferri debet, quæ magis certa est, magisque accurata: atqui utramque hanc dotem sibi meritò vindicat methodus Protestantium. 1°. Quidem certior est. Scripturæ enim, quæ prælucente, veritatem inquirunt, autoritas ab omnibus Christianis admissa, certior est autoritate Ecclesiæ de quâ controvertitur. 2°. Accuratiores est: Protestantes enim adjunctum ex capite judicant (*l'accessoire par le principal*) nempe genuinam Ecclesiam ex vera doctrina; Catholici contra Scripturam judicant per Ecclesiam, seu præcipuum per adjunctum (*le principal par l'accessoire*) quod certè minùs accuratum est.

Resp. ad 1um. non minùs certam esse Ecclesiæ, quàm Scripturarum autoritatem, siquidem ipsi nititur. Præterea ut dirimantur fidei controversiæ,

siæ, non sufficit de Scripturarum autoritate consensus, sed præterea genuinos earum sensus assequi necesse est: eas verò interpretandi nullam habent Protestantes rationem certam, ab omnique erroris periculo tutam, ut patet ex supra dictis.

Resp. ad 2um. Cum fuerit jam probatum voluisse Christum, ut fidei controversiæ per Ecclesiæ autoritatem falli nesciam dirimerentur, hæc tanti est momenti, ut nefas sit eam spectare veluti merum quoddam adjunctum (*comme un pur accessoire.*) Si enim Princeps verbis apertissimis supremum instituat Senatam, tanquam legum interpretem, à quo dijudicari velit varias de rebus civilibus lites; nonne hujusmodi Senatùs autoritas erit aliquid præcipui? Idem ergo sentiendum est de Ecclesiâ, cui supremam Christus autoritatem concessit, de controversiis ad fidem pertinentibus irrevocabili judicio pronuntiandi.

Obj. 6°. Plebem imperitam latet, quænam sint conditiones ad legitimum Ecclesiæ judicium requisitæ, an observatæ fuerint, utrum Ecclesiæ judicium pronuntiaverit, et quis illius sit sensus; ergo proponi non debet Ecclesia, tanquam supremus controversiarum circa fidem iudex.

Resp. 1°. Opus non esse ut fidelibus competentæ sint omnes conditiones ad legitimum Ecclesiæ judicium requisitæ. Ubi enim persuasi sunt errare non posse veram Christi Ecclesiam, eamque esse Romanam; Ubi præterea norunt Ecclesiam judicasse, huic judicio firmi securique adherere debent, rati servatas fuisse omnes conditiones ex quibus pendet verum Ecclesiæ decretum, quamvis eas non cognoscant. Ipsi enim suspicari non licet Ecclesiam, sive congregatam suæ autoritatis limites aliquando prætergredi.

Resp. 2°. Posse fideles, etiam rudes, Ecclesiæ judicium, et genuinos illorum sensus cognoscere; nempe ex publico testimonio, ex Pastorum

documentis, quibus tuto stare possunt, cum si nemo reclamatur. Nonne ex voce publica cognoscunt Regis edicta, et quid in iis præcipiatur? Cur ergo pariter addiscere non valeant, et Ecclesiæ iudicia, et quid in ipsis definitum fuerit? Præterea ita claræ et apertæ sunt Ecclesiæ definitiones, ut earum sensum assequi facile sit.

R O P O S I T I O I V.

Ecclesia per suos Pastores de rebus ad fidem pertinentibus infallibiliter iudicat.

Prob., 1°. *Data est mihi*, inquit Christus; *omnis potestas in celo et in terrâ; euntes ergo docete omnes gentes, baptisantes eos, . . . et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem seculi.* (Math. cap. 28. v. 18. et seq.) Ut inconcussa stet nostra propositio, duo requiruntur; primum, ut per hæc verba Christus Apostolis dederit privilegium non errandi in tradenda doctrina; secundum, ut privilegium illud ad Pastores, Apostolorum successores, transmissum fuerit: atqui hæc duo certa sunt. Et primò quidem illis Christus in docendo non errandi prærogativam concessit, quibus docentibus promisit auxilium efficax: atqui Christus Apostolis docentibus auxilium efficax promisit: nam pollicitus est secum iis docentibus futurum, *Docete*, inquit, *ecce ego vobiscum sum*: atqui hæc verba, *vobiscum sum*, auxilium efficax designant, ut patet ex omnibus aliis Scripturæ textibus, in quibus similia occurrunt verba; quales sunt isti: *Ego ero tecum*, ait Dominus Gedeoni, *et percuties Madian quasi unum virum*; — *Cum transieris per aquas*, inquit Deus, *tecum ero, et flumina non operient te; cum ambulaveris in igne, non combureris; — Accingite vos, et vincimini; in te consilium, et dissipabitur . . . quia nobiscum Deus.* (Judic. cap. 6. v. 16.—Isa. cap. 43. v. 2. et cap. 8. v. 9. et 10.) Ex iis textibus

patet hanc esse vim illorum verborum, *ecce ego vobiscum sum*: ut auxilium efficax docentibus Apostolis promissum significant. Hunc sensum etiam apertè probant ista quæ præeunt verba; *Data est mihi omnis potestas*; per ea quippe indicare voluit Christus auxilium quo instruendierant Apostoli docentes non fore commune et ordinarium; sed grande aliquod auxilium, ac proinde efficax; ergo 1°. Christus Apostolis concessit privilegium non errandi, in exercendo docendi ministerio.

2°. Privilegium illud ad Pastorum corpus transmissum fuit; res ita est, modò Christus Apostolis prædicta verba fecerit, quatenus unicam constituerent personam moralem, cum suis successoribus: atqui res ita se habet: Apostolos enim alloquitur Christus, quatenus ad finem usque mundi exituros, ut liquet ex istis verbis: *Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi*: atqui manifestum est Apostolos in terris non permanuros, neque doctores esse ad finem usque mundi successoribus efficiunt; ergo 2°. privilegium nisi prout unicam personam moralem suis cum infallibiliter docendi, Apostolis datum, ad Pastorum corpus etiam pertinet; ac proinde Ecclesia, per suorum Pastorum universitatem, sive corpus, de rebus fidei infallibiliter iudicat.

Prob. 2°. Sic testatur Apostolus: *Ipse (Dominus) dedit . . . Pastores, et Doctores . . . ut jam non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omnivento doctrinæ: (Ephes. 4. 11. et seq.)* Pastorum igitur tribunal instituit Dominus, quo tolleretur omnis in fide hæsitatio, et quasi fluctuatio: atqui nisi tribunal illud, in assignanda vera fide, esset infallibile, jam à fidelium mentibus non omnis excluderetur vacillatio et dubitatio; ergo, etc.

Prob. 3°. *Super cathedram Meysis, inquit Christus, sederunt Scribæ et Pharisæi; omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite.* (Math. 23. v. 2 et 3.) Noa minor sanè est Pastorum Ecclesiæ;